

Je kan niet scoren zonder doel!

PRIORITAIRE NASCHOLING

Tijd voor kwaliteit:

Bouwen aan krachtige taalleerkansen in het basisonderwijs

Je kan niet scoren zonder doel!

Praktijkvoorbeeld uit **Basisschool KBO Sint-Walburga** in Oudenaarde

Directeur: **Nancy Van Der Straeten**

Zorgleerkracht: **Emeraude Doom**

Begeleider van het traject vanuit **Arteveldehogeschool:**

Tinneke van Bergen

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Wie zijn wij?

Nancy Van Der Straeten	Emeraude Doom	Tinneke van Bergen
<ul style="list-style-type: none">▶ Gehuwd en mama van Leonie (1e middelbaar)▶ 17 jaar directeur in KBO Sint-Walburga▶ Ervoor tewerkgesteld in het buitengewoon onderwijs (type 1). Speciale aandacht voor de zorg en de meest kwetsbare kinderen die ons worden toevertrouwd	<ul style="list-style-type: none">▶ Afgestudeerd in de Educatieve Bachelor Lager Onderwijs én de BanaBa Zorgverbreding en Remediërend Leren aan Arteveldehogeschool▶ 5 jaar werkervaring in het gewoon en buitengewoon onderwijs binnen KBO	<ul style="list-style-type: none">▶ Gehuwd en mama van twee tieners▶ Docent taaldidactiek, onderzoeker en navormer aan Arteveldehogeschool Programmaleider 'Krachtige taalleeromgevingen en taalkrachtige leeromgevingen'▶ Coauteur van het boek 'Volop Taal – Didactiek Nederlands voor de lagere school', Owl Press 2022

Wat verwacht je van deze sessie?

Digitale interactie

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

: artevelde
hogeschool

Wat staat er op het programma?

1. KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie
2. Interactieve opdracht
3. Tijd voor kwaliteit : Why?
4. Tijd voor kwaliteit : What?
5. Tijd voor kwaliteit : How?
6. Doelgericht inzetten op taal: eerst doelen, dan acties!
7. Onze weg naar effectieve taalintegratietrajecten, ingebed in een doordacht, gedragen en dynamisch zorg- en taalbeleid
 - Vertrekpunten (data!)
 - Verankeren en borgen: prioriteiten, doelen en acties
 - Verankeren en borgen van het traject op school
 - Verbindend schoolklimaat = SAMEN
 - Krachtige leeromgeving voor leraren
8. Afronding

1. KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

Start van het jaarthema: 'Lees je fit met superkid'

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

Jaarlijkse Ronde Van Vlaanderen voor kleuters : CRVV

KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

- Aantal leerlingen op 1 februari 2024:
 - **Kleuters: 67**
 - > Stijging
 - > Na krokus: 7 instaplestijden bij
 - **Lagereschoolkinderen: 120**
 - > Daling
 - > Grote uitstroom in 6de lj. In 2023
 - > Meer schoolwissels bij nieuwkomers
 - > Ook schoolwissels door verhuizende gezinnen
- Iets meer jongens dan meisjes
- Ongeveer 25 % niet-Belgische kinderen in totaal – voor lager nu op 16%
- Stijging van leerlingen niet- EU (Oekraïense vluchtelingen,...) sinds de laatste 5 jaar
- momenteel 9 AN en 6 GAN

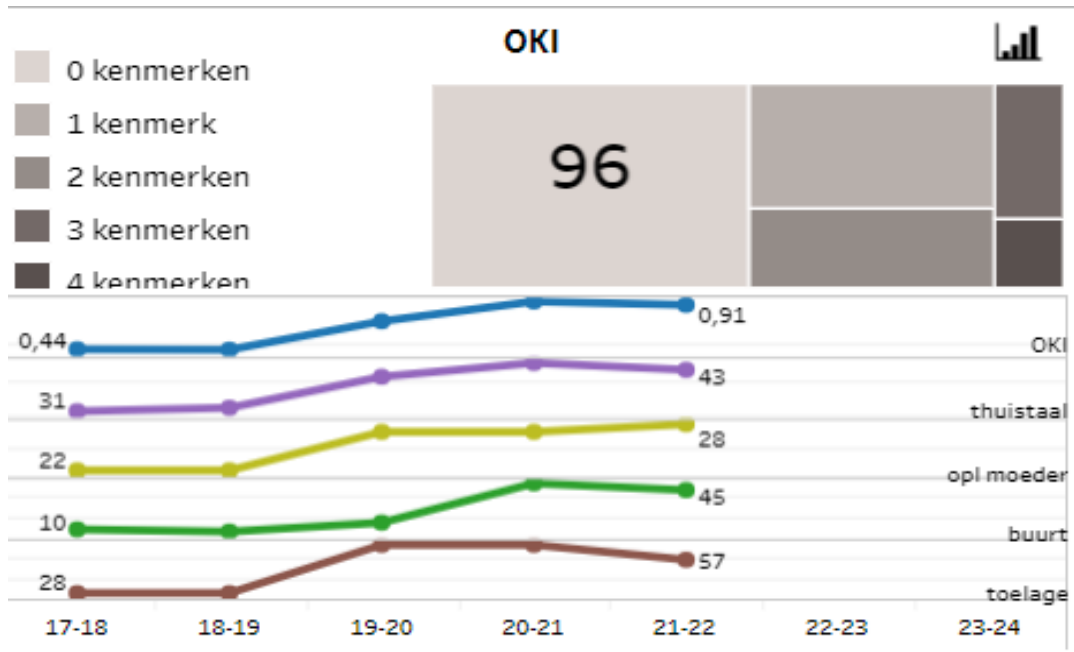

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

KBO Sint-Walburga: voorstelling van de school en haar visie

- Stijgend aantal SES-lestijden:
 - > Meer kinderen die instromen tikken aan op de indicatoren thuistaal, buurt,
We spreken van een 'Zorg en SES-beleid' binnen onze werking. (OKI-waarde:0,91 = cluster 2)
 - > Momenteel 12 LT in het kleuter en 20 LT in het lager

2. Interactieve opdracht

wooclap

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

: artevelde
hogeschool

3. Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: Why?

Knipperlichten!

	jun/21	jun/22	jun/23	jun/24
1 Gevalideerde toets 6e leerjaar				
2 Wisk schatten (Afronden, schatten en schattend rekenen)	70		68	
3 Wisk meten (Lengte, omtrek, oppervlakte)	59		66	
4 Wisk HR Bewerkingen	61		68	
5 Wisk geld	55		71	
6 Wisk tijd	57		68	
7 Wisk grafieken	56		85	
8 Patronen, verbanden en ruimtelijk relaties		44	63	
9 Getallenkennis			78	
0 Meetkunde			62	
1 Wisk Breuken ,kommagetallen, procenten en		64	71	
2 Wet en Techniek : Tech	54		64	x
3 Wet en Techniek: Natuur 1			72	x
4 Wet en Techniek : Natuur 2	65	63	66	x
5 Mens en maatsch: tijd			51	x
6 Mens en maatsch: Ruimte	29		61	x
7 Mens en maatsch: Mens			73	x
8 Mens en maatsch: Maatschappij	75		70	x
9 Nederlands: Lezen	18		64	
10 Nederlands : luisteren	59			
11 Nederlands: Dictee		83	72	
12 Nederlands: taalbeschouwing		73	70	
13 Frans Lezen	51	69		
14 Frans Luisteren	48	72		
15 Muzische		36		

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

3. Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: Why?

De één-miljoen-woordenkloof:

Jonge kinderen van wie de ouders hen vijf boeken per dag voorlezen, hebben bij de start van de kleuterschool ongeveer 1,4 miljoen woorden meer gehoord dan kinderen die nooit zijn voorgelezen.
(Logan, 2019)

“Als ze naar het eerste leerjaar gaan (kinderen in kansarmoede), is die achterstand gemiddeld 9 maanden, dat is bijna 1 schooljaar
(Meurs, 2016)

De meest effectieve leerkrachten bereiken met hun leerlingen in een half jaar waar de minst effectieve leerkrachten twee jaar over doen.
(Hanushek & Rivkin, 2006)

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

3. Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: Why?

Taalrijk = kansrijk

- ▶ (KOALA-)taalscreening als hefboom voor kwaliteitsvol onderwijs
- ▶ Taalscreening, en wat daarna?

Taalsteun: effectieve taaltrajecten

- ▶ Logisch opgebouwd en duurzaam
- ▶ Krachtig taalbeleid en zorgbeleid

Schoolontwikkeling

- ▶ KOALA-taalscreening en taaltrajecten: niet enkel in de 3de kleuterklas
- ▶ Hoe wordt het een gedeeld verhaal van het volledige schoolteam?

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

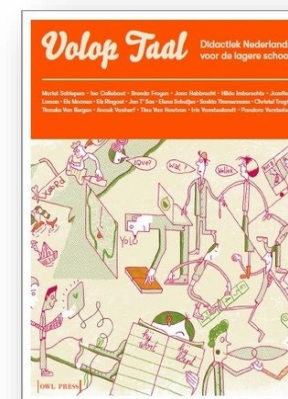
artevelde
hogeschool

4. Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: What?

- ▶ Bouwen aan effectieve taaltrajecten met 6 bouwstenen:

- ▶ 7 principes van taalkrachtig onderwijs én krachtig taalonderwijs

- ▶ Breed kijken naar taalvaardigheid en datageletterdheid

Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: What?

- ▶ Taalintegratietrajecten gekaderd binnen een teamgedragen taal- en zorgbeleid
- ▶ Lerend team: individueel en collectief leren
- ▶ Duurzame schoolontwikkeling
- ▶ Op maat van de eigen klas/school
- ▶ Blended leren
- ▶ Uitwisseling met andere scholen (15 andere)

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

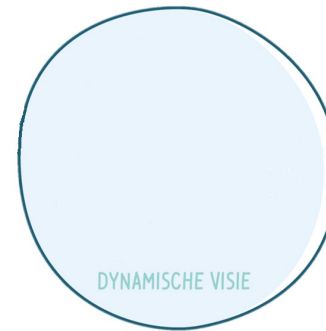
Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: What?

Vanuit een heldere visie kijken naar de ‘beginsituatie’.

VISIE

“Wij willen een school zijn die...”

→ geeft richting: Waar gaan we voor?

BEGINSITUATIE

“We zijn op dit moment een school waar ...”

→ vertrekpunt bepalen

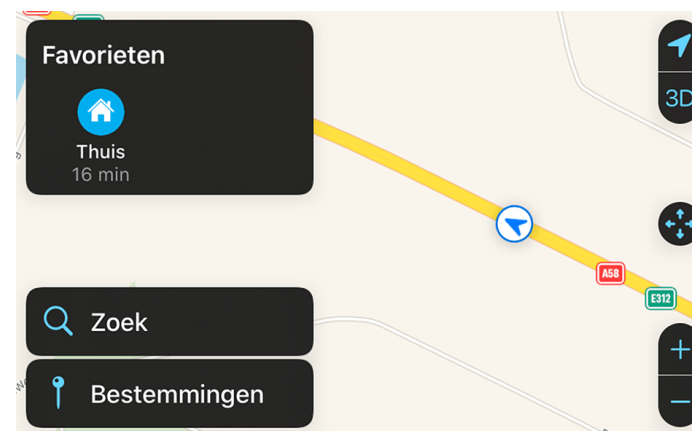
KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: What?

(TUSSEN)DOELEN EN ACTIES BEPALEN

= weg uitstippelen

**ROUTEBEGELEIDING
STARTEN**

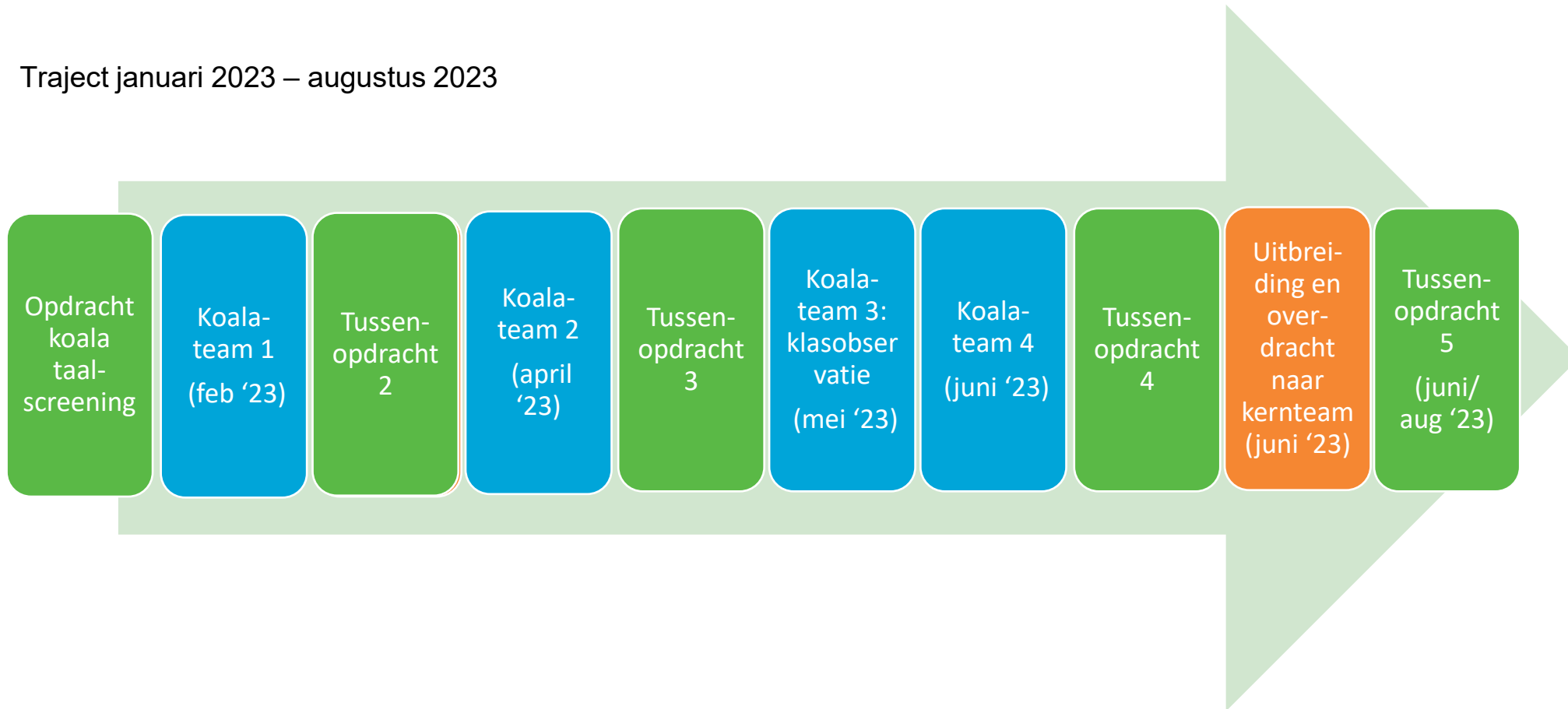

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

5. Prioritaire nascholing ‘Tijd voor kwaliteit’: How?

Traject januari 2023 – augustus 2023

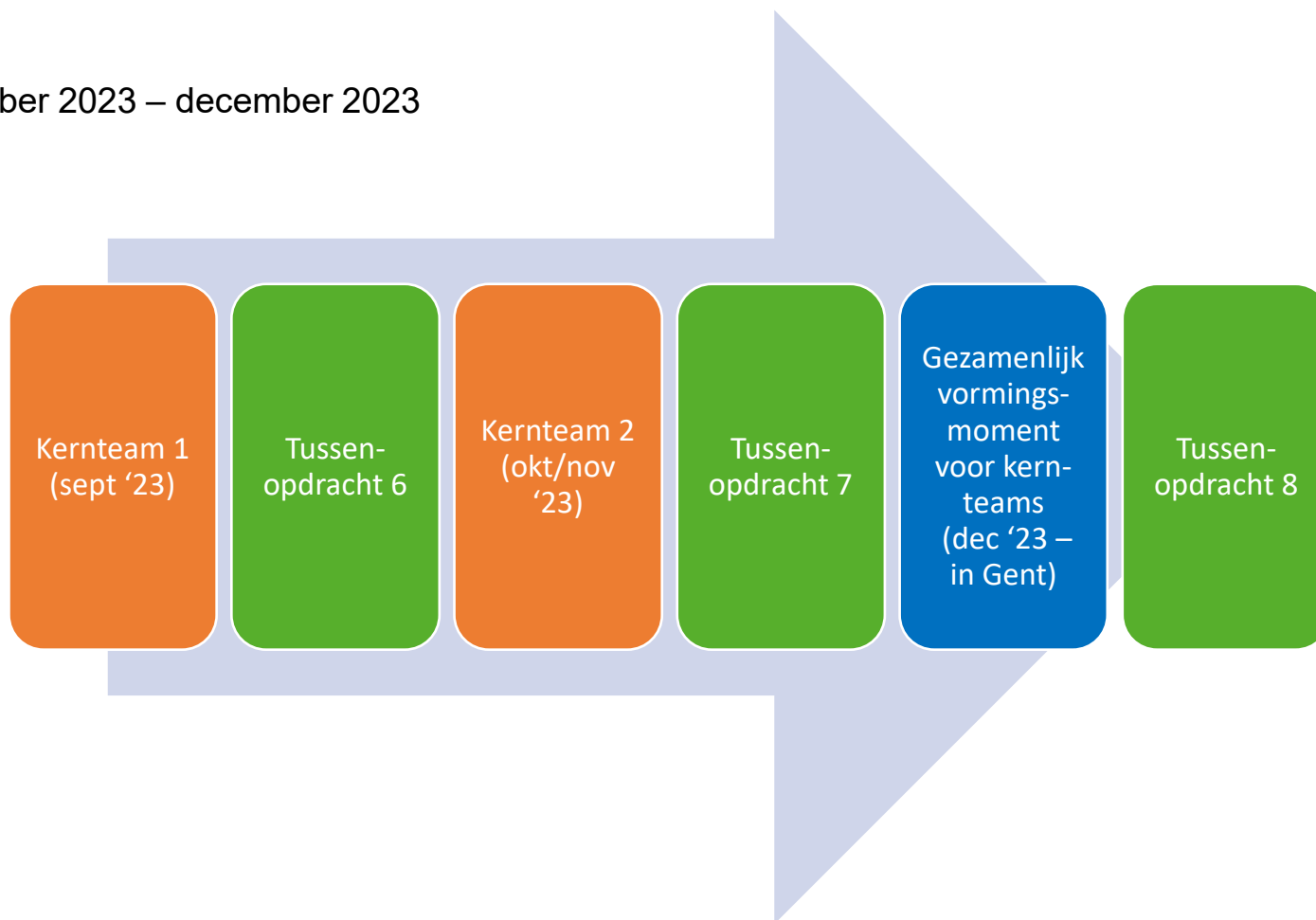

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Prioritaire nascholing 'Tijd voor kwaliteit': How?

Traject september 2023 – december 2023

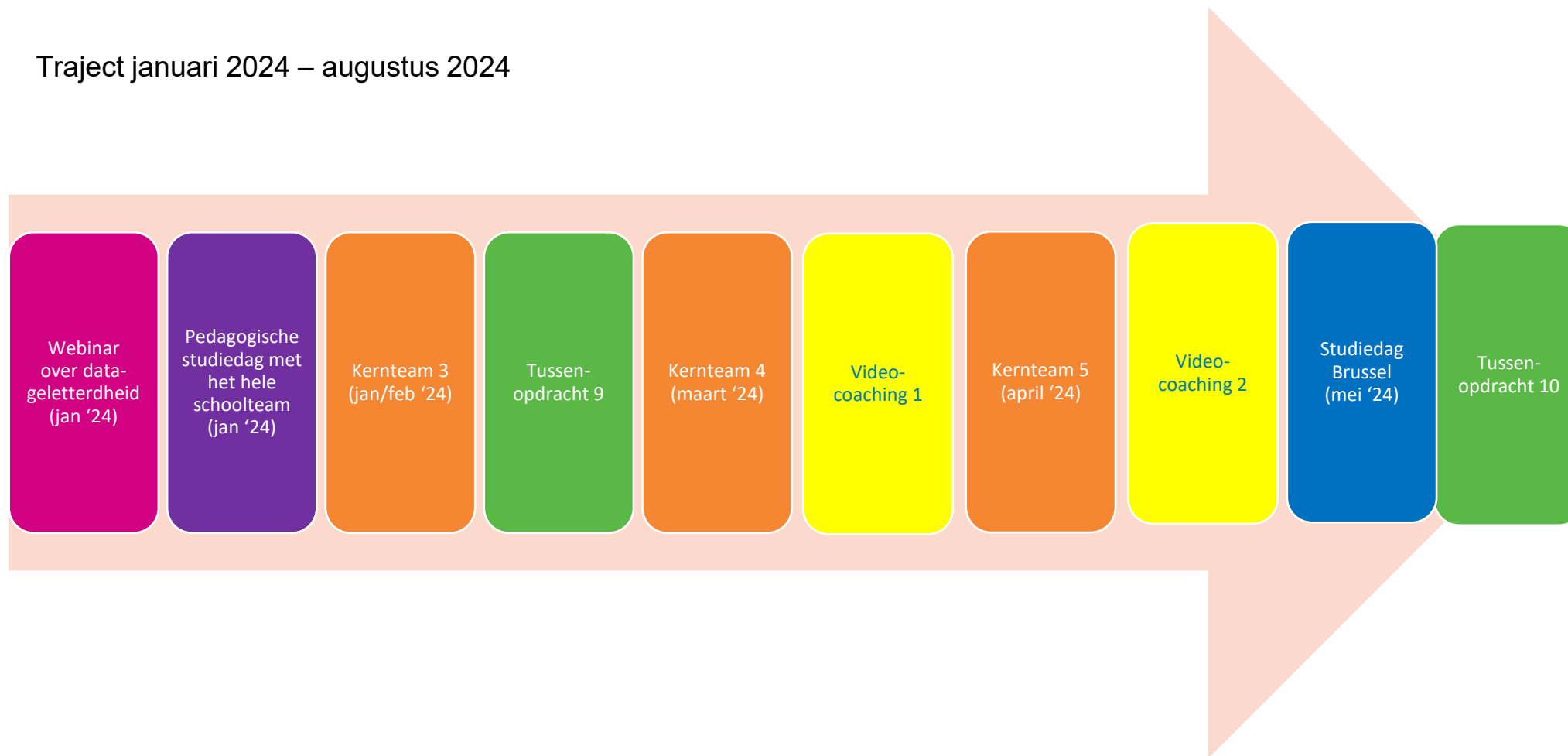

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Prioritaire nascholing 'Tijd voor kwaliteit': How?

Traject januari 2024 – augustus 2024

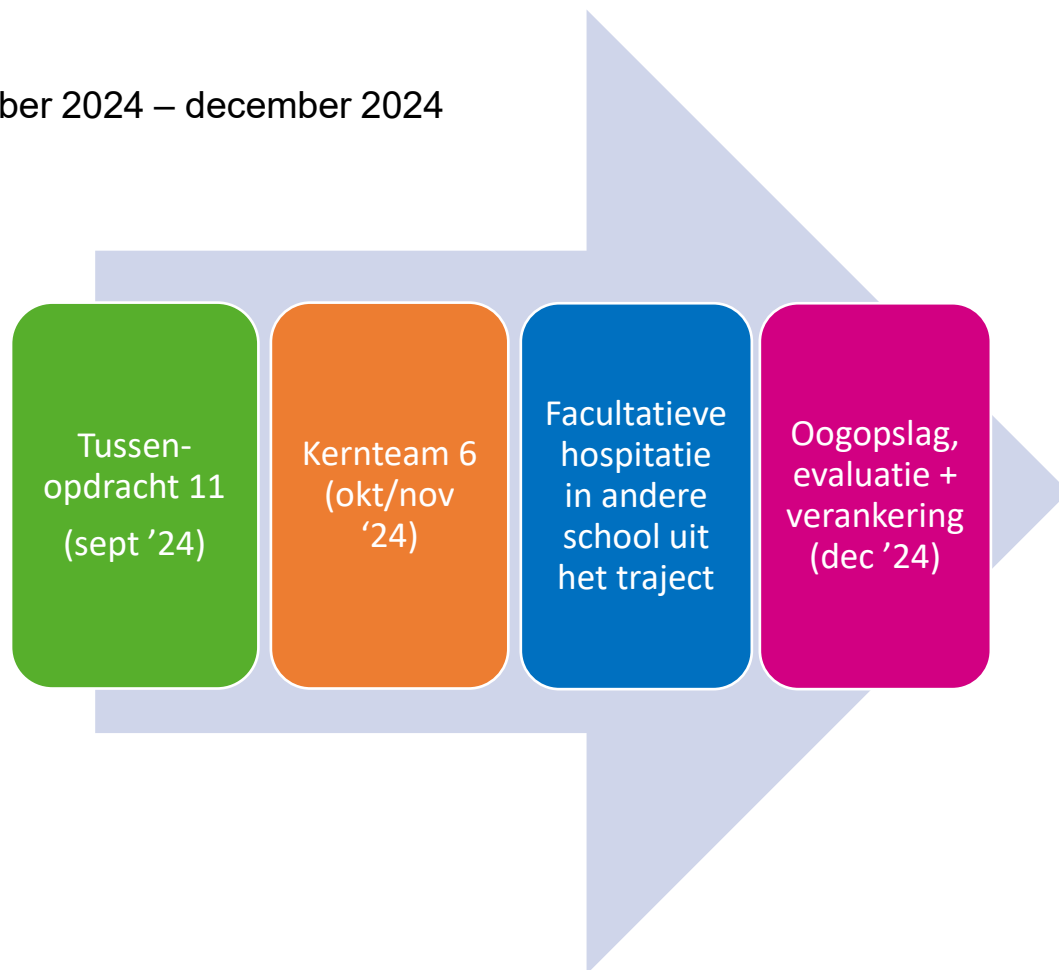

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Prioritaire nascholing 'Tijd voor kwaliteit': How?

Traject september 2024 – december 2024

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

6. Doelgericht inzetten op taal: eerst doelen, dan acties!

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Taal op school

1. taal als afzonderlijk vak/leergebied

voor de leerlingen: de nodige taalcompetenties verwerven om de doelen van het leergebied Nederlands te bereiken (~eindtermen ~leerplannen)

voor de leraren: de nodige competenties verwerven om krachtig taalonderwijs te realiseren

2. taal als vehikel voor leerprocessen (in alle vakken/leergebieden)

voor de leerlingen: het verwerven van de nodige taalcompetenties om geen talige drempels te ervaren tijdens de lessen

voor de leraren: de nodige competenties verwerven om taalkrachtig onderwijs te realiseren

3. taal als communicatiemiddel in en rond de school

voor de leerlingen: taal op een gepaste manier leren gebruiken in de omgang met anderen in en rond de school

voor de leraren: taal op een gepaste manier leren gebruiken in de omgang met anderen in en rond de school

Kenmerken van een goed taalbeleid

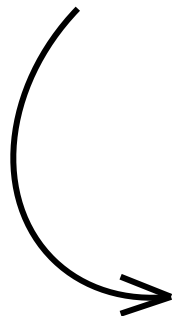
Volgens prof. Van den Branden (KU Leuven) is een degelijk taalbeleid **structureel en strategisch**, worden er daarbij **duidelijke doelen** vooropgesteld die **taalgericht, schoolspecifiek en samenhangend** zijn en die **in dialoog** met de betrokkenen tot stand komen.

Kenmerken van een goed taalbeleid

Volgens prof. Van den Branden (KU Leuven)

is een degelijk taalbeleid **structureel en strategisch**,
worden er daarbij duidelijke doelen vooropgesteld
die taalgericht, schoolspecifiek en samenhangend zijn
en die **in dialoog** met de betrokkenen tot stand komen.

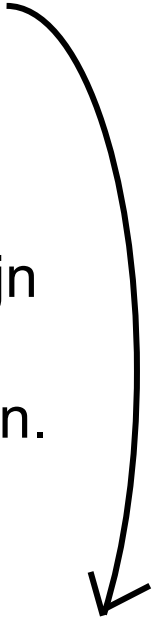
zichtbaar verankerd in de werking van de school
op basis van goed gepland overleg

Kenmerken van een goed taalbeleid

Volgens prof. Van den Branden (KU Leuven)

is een degelijk taalbeleid structureel en strategisch,
worden er daarbij **duidelijke doelen** vooropgesteld
die **taalgericht, schoolspecifiek en samenhangend** zijn
en die in dialoog met de betrokkenen tot stand komen.

Vertrek niet vanuit de vraag: wat kunnen we doen?
Maar vanuit de vraag: wat willen we bereiken? **DOELGERICHT!**

Hoe formuleer je doelen?

Is dit een goed geformuleerd doel of niet?

OEFENING

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Van doelen naar subdoelen

Welke subdoelen passen er onder deze doelen?

- De taalontwikkeling van alle kleuters meer stimuleren doorheen de dag en in het bijzonder van risicokleuters
- Het verhaalbegrip van de oudste kleuters verbeteren bij minstens 10% van de kleuters
- De schrijfvaardigheid van de leerlingen verbeteren voor het schrijven van verschillende soorten informatieve teksten
- Het niveau van begrijpend lezen verhogen in de 2de graad
- Betere zinnen bouwen in het 5de leerjaar

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Voorbeeld actieplan: doelen en subdoelen

Doel 1: alle leerlingen verwerven wekelijks minstens 5 nieuwe woorden	
Subdoelen (op leerlingenniveau, leerkrachtniveau of schoolniveau)	Betrokkenen
1.1 op een systematische manier aan de slag gaan met goed geselecteerde doelwoorden (leerlingenniveau)	leerkrachten, zorgleerkrachten, zorgco's en alle leerlingen
1.2 meer inzicht verwerven in woordenschatdidactiek en effectieve praktijken om woordenschatverwerving te stimuleren (leerkrachtniveau)	leerkrachten, zorgleerkrachten en zorgco's
1.3 woordenschat zichtbaar maken op school (schoolniveau)	leerkrachten, zorgleerkrachten en zorgco's
1.4 extra taalsteun bieden aan leerlingen die moeite hebben met het verwerven van nieuwe woorden (leerlingenniveau)	leerkrachten, zorgleerkrachten, zorgco's en leerlingen met nood aan extra taalsteun op het vlak van woordenschat

Voorbeeld actieplan: acties

Nr. (sub)doel	Concrete beschrijving van de actie	Betrokkenen	Timing	Indicatoren
1.2	Tijdens de pedagogische studiedag van 6/10 een vorming volgen over woordenschatdidactiek	Alle leerkrachten, zorgleerkrachten, zorgco's en de directie	3 uur	De leerkrachten kunnen op een didactische manier doelwoorden selecteren en de woordenschatdidactiek toepassen op een BC of thema.
1.1	De leerkrachten passen de woordenschatdidactiek (voorbewerken, <u>semantiseren</u> , consolideren en controleren) geïntegreerd toe in de 3 volgende <u>BC's</u> of thema's.	Alle leerlingen, leerkrachten, zorgleerkrachten, zorgco's en de directie	Dagelijks aandacht voor de geselecteerde doelwoorden (geïntegreerd)	Op het einde van ieder BC of thema beheersen de leerlingen minstens 70% van de geselecteerde doelwoorden.

Doelen en acties SMARTI maken

- Specifiek
- Meetbaar of merkbaar
- Aanvaardbaar
- Realiseerbaar
- Tijdgebonden
- Inspirerend

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

 artevelde
hogeschool

7. Onze weg naar effectieve taalintegratietrajecten, ingebed in een doordacht, gedragen en dynamisch zorg- en taalbeleid

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

WELKE LEERLINGEN HEBBEN NOOD AAN EXTRA TAALSTEUN?

1. Nederlandsetaalleerders

2. Leerlingen met een taalontwikkelingsachterstand/
blootstellingsachterstand

3. Leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis

HOE ZIT DAT IN KBO SINT-WALBURGA?

1. Nederlandsetaalleerders

- Hoeveel? 50
- In welke klassen? P6 / 1K7 / 2K6 / 3K7 / 1L4 / 2L4 / 3L3 / 4L7 / 5L3 / 6L3

2. Leerlingen met een taalontwikkelingsachterstand/blootstellingsachterstand

- Hoeveel? 40
- In welke klassen? P3 / 1K7 / 2K5 / 3K4 / 1L6 / 2L3 / 3L2 / 4L8 / 5L2 / 6L0

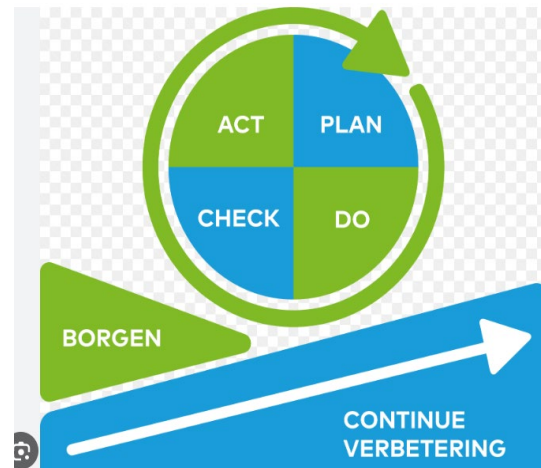
3. Leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis

- Hoeveel? 5
- In welke klassen? 3K1 / 1L1 / 4L2 / 5L1

Data-informed aan de slag:

- Data worden verzameld op onze school vanuit KOALA-taalscreening, procesgericht volgen van het jonge kind, CITO-kleuter, LVS-testen, gevalideerde toetsen evaluatiebox 6^e lj, gestandaardiseerde toetsen evaluatiebox 4^e lj, zorggesprekken, leerkrachtenbevestigingen, ouderbevestigingen, kindgesprekken,... Als we deze zaken samen leggen en analyseren krijgen we ‘rode knipperlichten’ in onze werking.
- Van daaruit gaan we samen aan de slag met het team om prioriteiten te bepalen en processen te draaien, kortom te handelen, bij te sturen en te borgen.

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Wat weet ik al door...?

dagelijkse spontane observaties

info van ouders
(over context, evolutie...)

gerichte observatie van
specifieke aspecten

info van andere
betrokkenen
(bv. zorgleraar,
kinderverzorgster...)

zelfevaluatie
door de kleuter

andere testen of
observatie-instrumenten

taalscreening KOALA

Data-informed o.a. vertrokken vanuit KOALA-taalscreening

! De scores vertellen vooral iets over de **ondersteuningsnood** van kleuters en minder over hun vermogen of potentieel !

Groene zone

Boven cesuur A

• Doe zo verder: deze kleuters kunnen met jouw basisaanpak voldoende evolutie doormaken op vlak van taalontwikkeling doorheen de derde kleuterklas.

Oranje zone

Tussen cesuur A en B

• **Wees alert:** deze kleuters hebben mogelijk extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

Rode zone

Onder cesuur B

• **Wees zeer alert:** deze kleuters hebben waarschijnlijk intensieve extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

Resultaten koala-taalscreening najaar 2022

Gemiddelde score

→ We scoren op de alle items boven het Vlaams gemiddelde en de OKI-referentiegroep, behalve voor verhalen begrijpen.

Per onderdeel (Zie volgende dia)

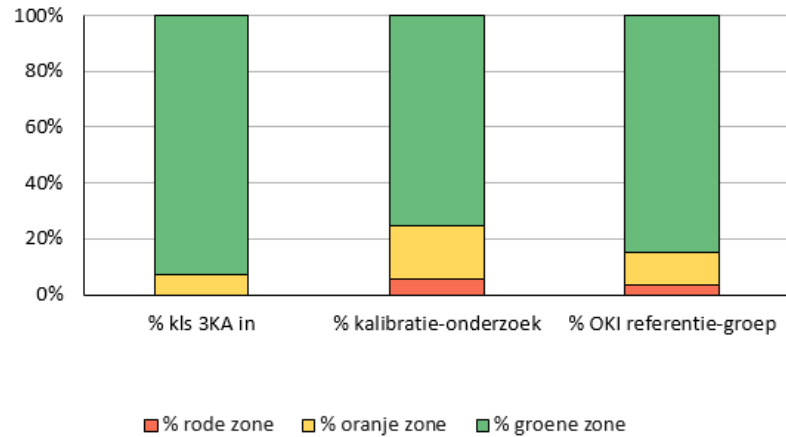
- Instructies begrijpen
- Informatieve mededelingen begrijpen
- Vragen begrijpen
- Verhalen begrijpen

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Aantal kleuters in de kleurenzones

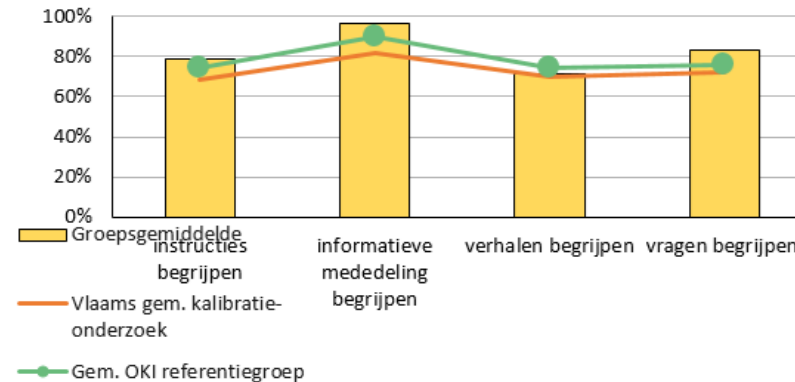

Aantal kls 3KA	3KA	Deelgenomen
	rode zone	0
	oranje zone	1
	groene zone	13

% kls 3KA in	% kls 3KA in	% kalibratie-onderzoek	% OKI	
	% rode zone	0,00%	5,50%	3,67%
	% oranje zone	7,14%	19,00%	11,74%
	% groene zone	92,86%	75,50%	84,60%

Groep 3KA	Luistervaar	Totaal-	%
1 Eman	1,49	25/33	75,76%
2 Sérgio	-0,06	15/33	45,45%
3 Abdoullahi	2,75	30/33	90,91%
4 Jade	2,13	28/33	84,85%
5 Ellen	2,75	30/33	90,91%
6 Maurice	2,13	28/33	84,85%
7 Jack	3,2	31/33	93,94%
8 Maité	2,41	29/33	87,88%
9 Gust	2,41	29/33	87,88%
10 Nolan	1,14	23/33	69,70%
11 Hénoc Paul	1,68	26/33	78,79%
12 Margot	2,41	29/33	87,88%
13 Seppe	1,49	25/33	75,76%
14 Wout	2,13	28/33	84,85%
15			
16			
17			
18			
19			

Doelstellingen	Groepsgemid	Vlaams gem.	Gem. OKI
instructies begrijpen	78,57%	68,62%	74,24%
informatieve mededeling begrijpen	96,43%	81,54%	89,72%
verhalen begrijpen	71,43%	69,54%	73,99%
vragen begrijpen	83,33%	71,82%	75,60%

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde hogeschool

Verankeren en borgen: prioriteiten, doelen en acties

HELEMAAL

BOUWSTEEN 4 We hebben een degelijke aanpak van aanvankelijk lezen.

BOUWSTEEN 4 We werken al van in de kleuterklas aan voorbereidende leesvaardigheden via letterverkenning (spelen met letters, herkennen, schrijven, ...)

BOUWSTEEN 4 We zetten in op leesmotivatie en leesplezier.

BOUWSTEEN 4 We werken al van in de kleuterklas aan voorbereidende leesvaardigheden vanuit klanken.

BOUWSTEEN 6 We professionaliseren ons als team en individueel om onze leerlingen optimale taalontwikkelingskansen te kunnen bieden.

BOUWSTEEN 6 We monitoren de vooruitgang van onze leerlingen op het vlak van taal en vinden dat we die goed genoeg in kaart kunnen brengen.

BOUWSTEEN 6 We werken op een structurele manier aan taalbeleid in onze school.

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

GROTENDEELS

- BOUWSTEEN 1** We zorgen ervoor dat we kansen creëren om individueel te werken met kinderen die nood hebben aan extra taalsteun en kunnen hen op die momenten de nodige taalstimulansen bieden.
- BOUWSTEEN 1** We doen vaak genoeg een beroep op anderen die mee kunnen ondersteunen, zowel professionals als vrijwilligers. We ervaren dit als een meerwaarde.
- BOUWSTEEN 1** We werken vaak in kleinere groepen en hebben dan gericht aandacht voor kinderen met nood aan extra taalsteun.
- BOUWSTEEN 2** We werken op een logische en bewuste manier aan de taalontwikkeling van iedere leerling. We hebben voldoende zicht op wie wat al kan of niet. Het is voor ons duidelijk wat de volgende stap is voor elke leerling en hoe we die daarbij kunnen ondersteunen.
- BOUWSTEEN 2** We kiezen kwaliteitsvolle materiaal en boeken die...
- BOUWSTEEN 3** We doen aan preteaching voor leerlingen die moeite hebben met verhaalbegrip.
- BOUWSTEEN 3** We selecteren bewust doelwoorden voor woordenschatverwerving.
- BOUWSTEEN 4** We hebben een ruim, gevarieerd boekenaanbod waarmee we intensief aan de slag gaan op allerlei leesbevorderende manieren.
- BOUWSTEEN 4** We hebben duidelijke leerlijnen voor lezen en schrijven.
- BOUWSTEEN 4** We werken op een inzichtelijke manier aan spellingvaardigheden.
- BOUWSTEEN 4** We kennen de verschillende leesstrategieën en werken er gericht aan.
- BOUWSTEEN 4** We zorgen ervoor dat onze leerlingen in contact komen met veel verschillende tekstoorten en dat ze de kenmerken ervan steeds beter leren kennen.
- BOUWSTEEN 4** We hebben een degelijke aanpak van voortgezet technisch lezen van het tweede tot zesde leerjaar.
- BOUWSTEEN 6** We werken samen als team vanuit een gedeelde en gedragen missie.

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

AL EEN BEETJE

BOUWSTEEN 1

We hebben nu al specifieke taaltrajecten op maat van bepaalde leerlingen. De duur en intensiteit daarvan hangt af van de beoogde doelgroep, de leeftijd en wat we precies met hen willen bereiken.

BOUWSTEEN 1

We hebben een goede basisaanpak om de taalontwikkeling van alle lagereschoolkinderen de hele dag door te stimuleren.

BOUWSTEEN 2

We hebben afspraken over taalleerlijnen en zijn daar tevreden over.

BOUWSTEEN 3

We weten welke luisterstrategieën leerlingen moeten verwerven en werken er gericht aan.

BOUWSTEEN 3

We hebben duidelijke leerlijnen voor spreken en luisteren.

BOUWSTEEN 3

We voeren kwaliteitsvolle gesprekken waarin leerlingen een rijke input krijgen en zelf tot taalproductie komen.

BOUWSTEEN 4

We werken al van in de kleuterklas aan voorbereidende leesvaardigheden via invented spelling.

BOUWSTEEN 4

We kennen de randvoorwaarden voor een succesvolle leesstart en zetten er gericht op in.

BOUWSTEEN 5

We geven leerlingen niet alleen veel taalproductiekansen, maar ook gerichte instructie. (bv. via modeling)

BOUWSTEEN 5

We integreren technologie op een doordachte manier in onze activiteiten.

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

HELEMAAL NIET

BOUWSTEEN 2 We zetten bewust in op talige prikkels tijdens routinemomenten en hebben ook taalroutines (bv. woord van de dag).

BOUWSTEEN 4 We werken gericht aan de schrijfvaardigheid van onze leerlingen via betekenisvolle schrijfopdrachten.

BOUWSTEEN 4 We kennen de verschillende schrijfstrategieën en werken er gericht aan.

BOUWSTEEN 4 We kennen de vijf sleutels voor effectief begrijpend lezen en passen die toe.

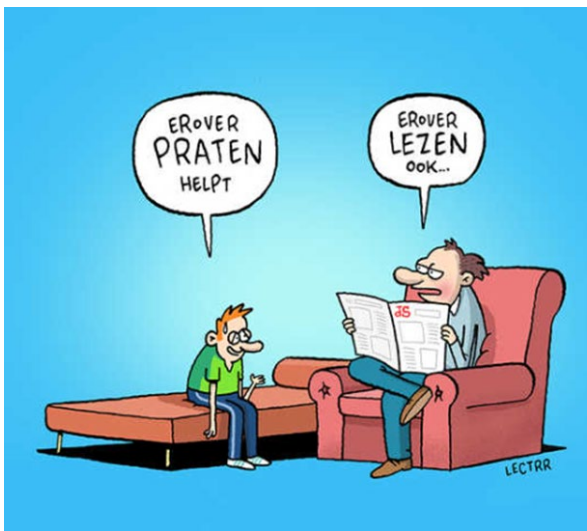

Sint-Walburga
KBO
 Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
 hogeschool

Wat is taalbeleid dan wel?

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde hogeschool

DOEL 1: woordenschatuitbreiding stimuleren bij de kleuters én in de lagere school

- volgens de VIERTAKT
- inzetten van woordenschatroutines, grafische modellen en coöperatieve werkvormen

DE VIERTAKT (Marianne Verhallen)

voorkennis activeren
motiveren

context creëren

met woorden die ze al kennen,
om daar nadien nieuwe
woorden aan vast te haken

Betekenis
onderzoeken:
5 uitjes

herhalen
in verschillende
contexten en
op verschillende
momenten

occasioneel en
intentioneel
ook na verloop van tijd

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

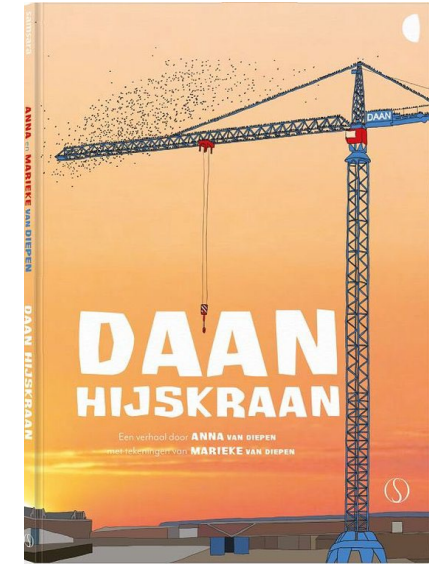
artevelde
hogeschool

Voorbewerken

ervaring als context

verhaal als context

beeldmateriaal als context

Carnaval in België

praatplaat als context

KBC Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Semantiseren

5 uitjes:

Uitspreken + **uitleggen**: verbale ondersteuning (bv. een analytische definitie geven)

Uitbeelden: visuele ondersteuning

Uitbreiden: andere woorden aanhaken om verankering in mentaal lexicon te stimuleren

Uitproberen: de leerlingen aanzetten tot taalproductie waarbij ze een nieuw woord kunnen gebruiken

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Inzetten van routines en grafische modellen die helpen om woorden te semantiseren

Routines:

Woord van de dag

Thematafel

Themamuur/woordmuur

Praatplaat

Woordposter

Eigen woordenboekjes

Woorden(schat)monster

Draai maar raak

Woordenschatdoosjes

Grafische modellen:

Woordstarter

Woordspin/woordenwolk

Woordkastje

Woordveld

Verzamelplaats

Woordenparaplu

Woordentrap

Overlapper

Woorddriehoekje

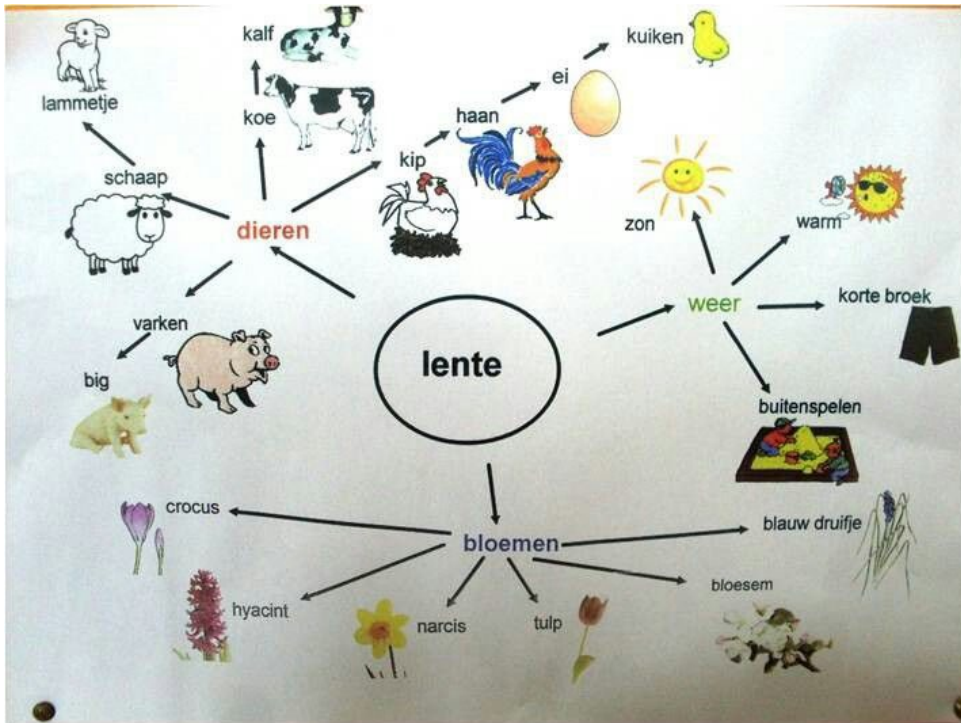
De thematafel

Het woord van de dag

Het beeldwoordenveld

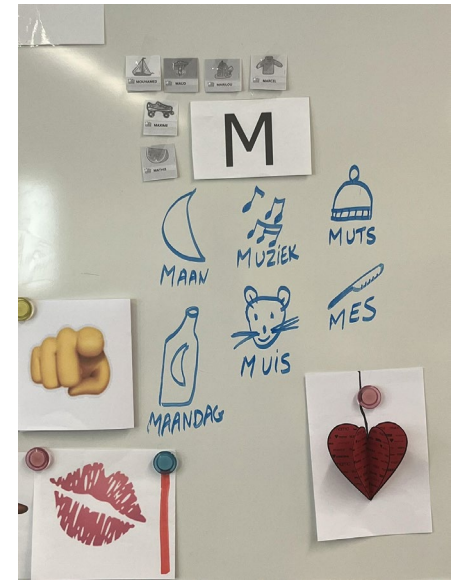
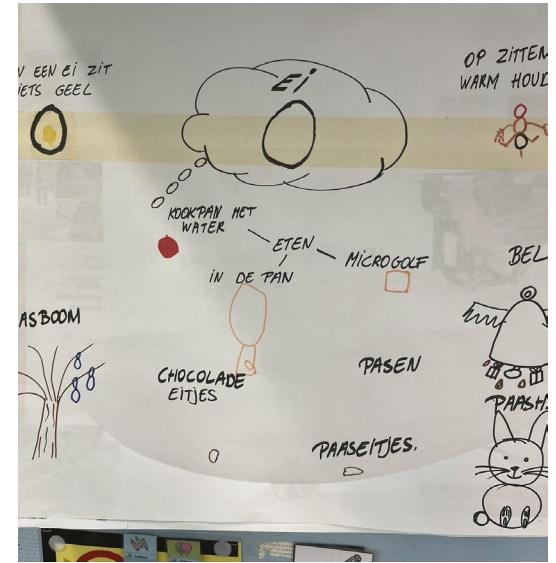
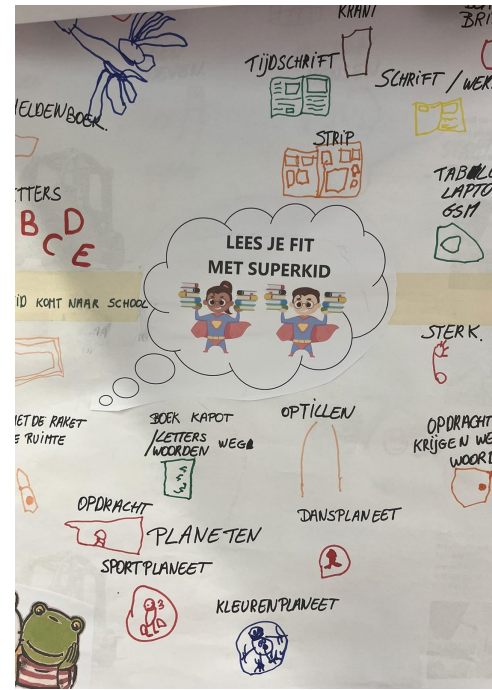
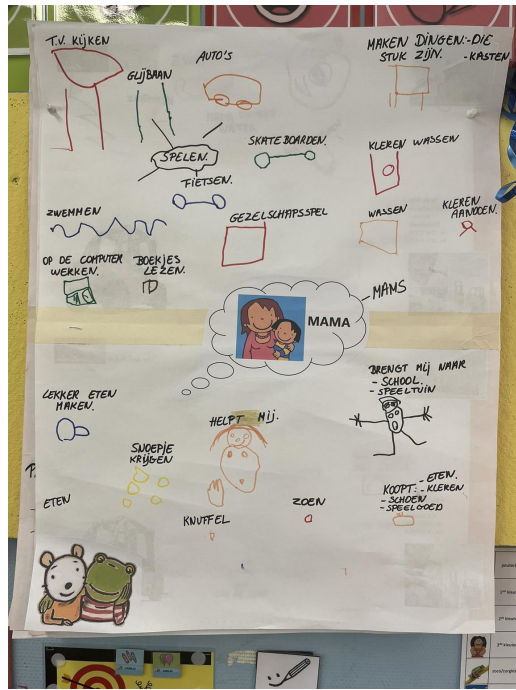
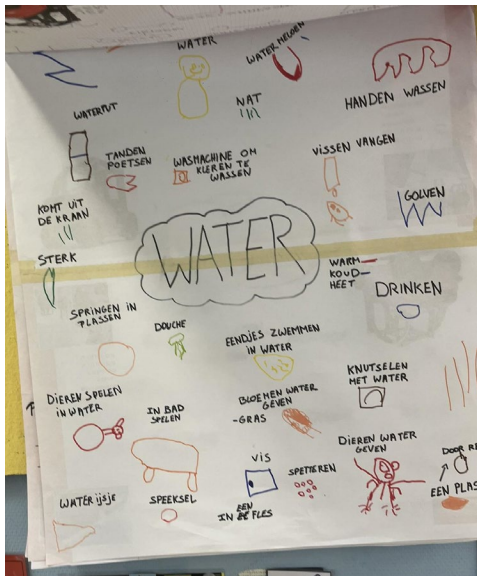

De praatplaat

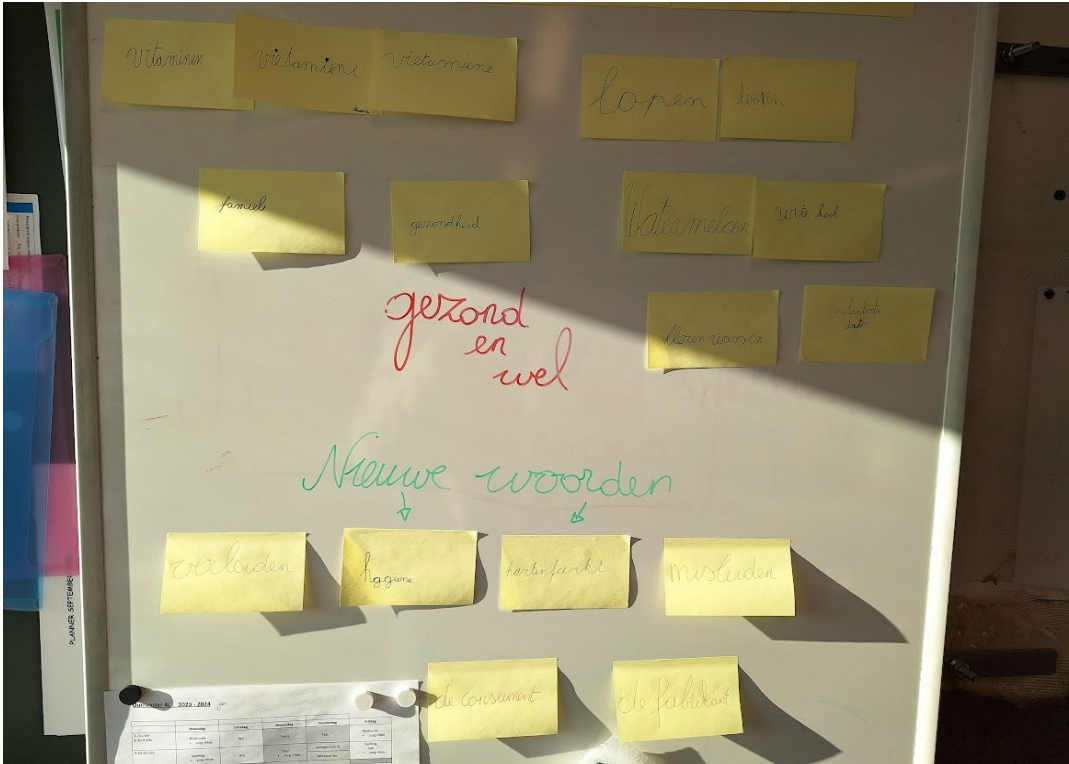
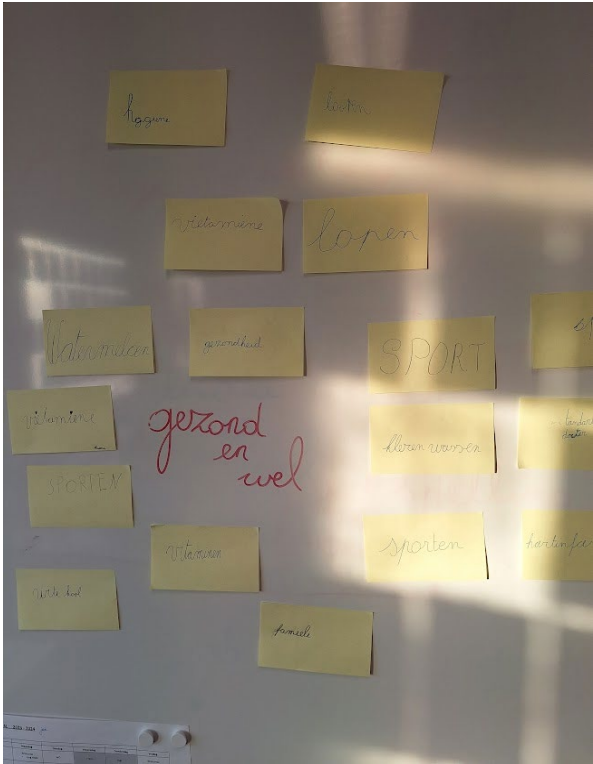
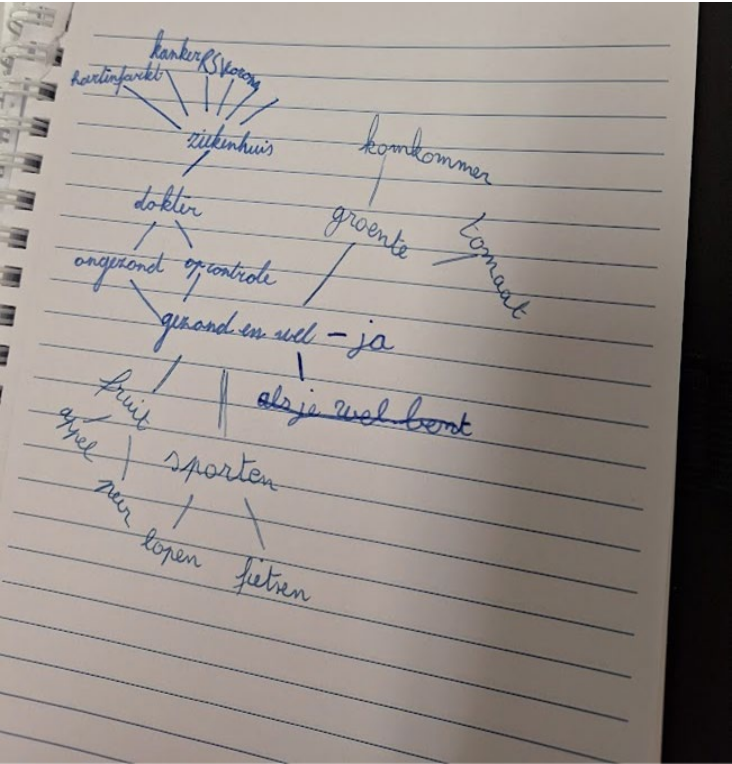
Semantiseren

De woordspin – verzamelplaats - woordstarter

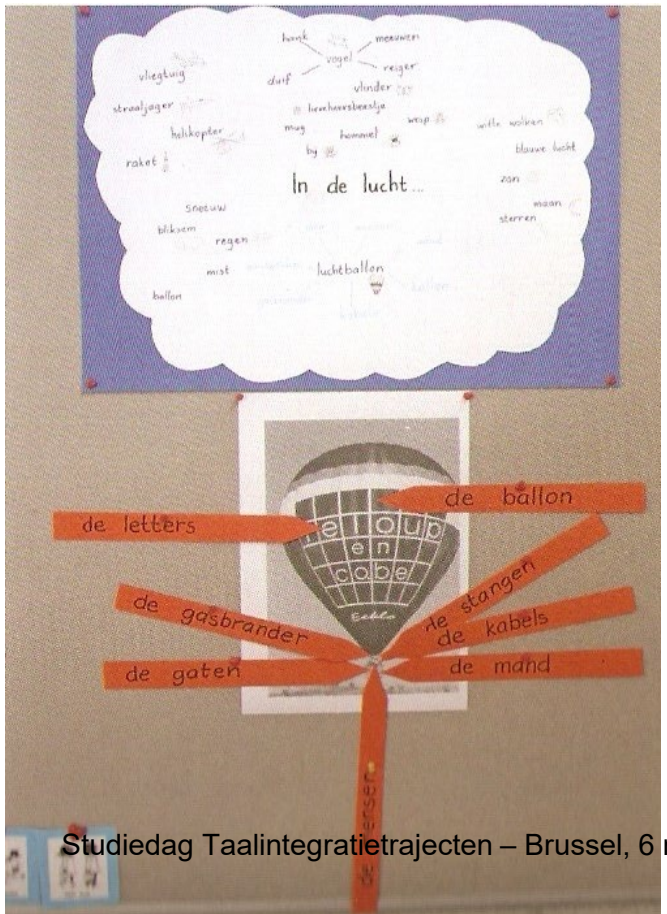
Semantiseren

De woordspin – verzamelplaats - woordstarter

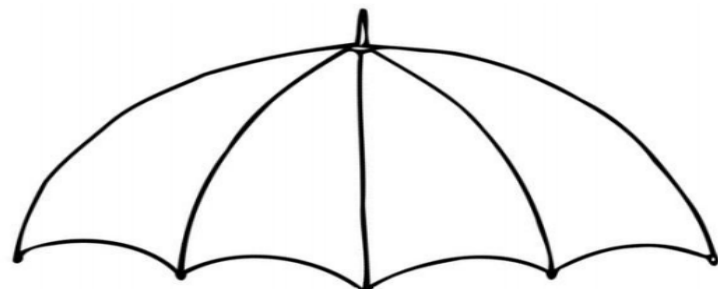
Semantiseren

De woordenwolk

De woordparachute / de woordenparaplu

het meubel

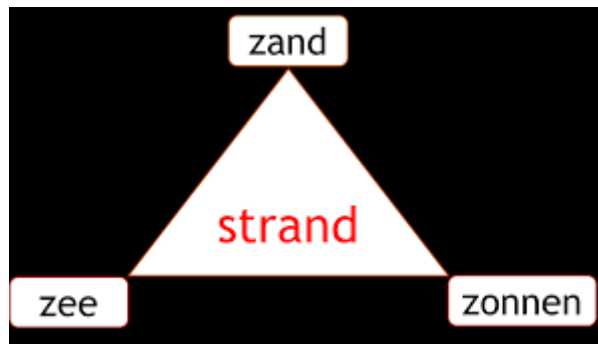

de tafel de stoel de kast het bed de sofa

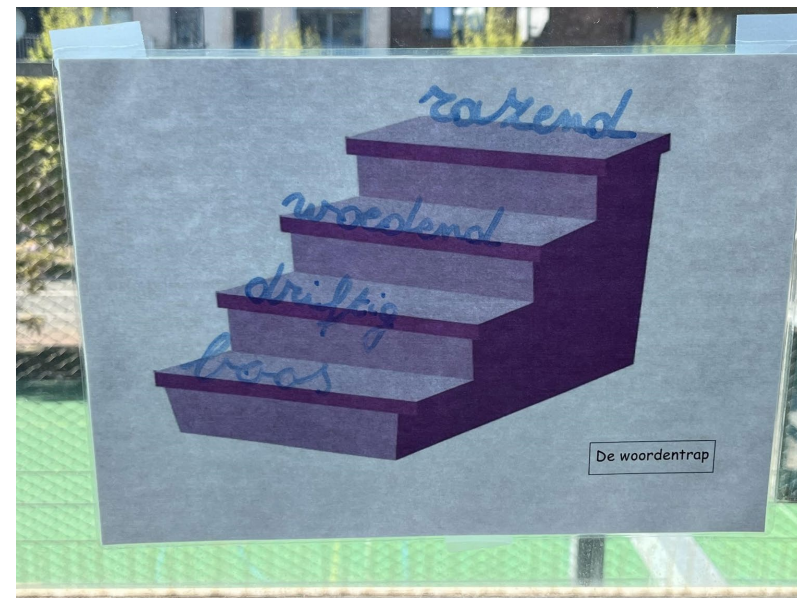

Semantiseren

Het woorddriehoekje

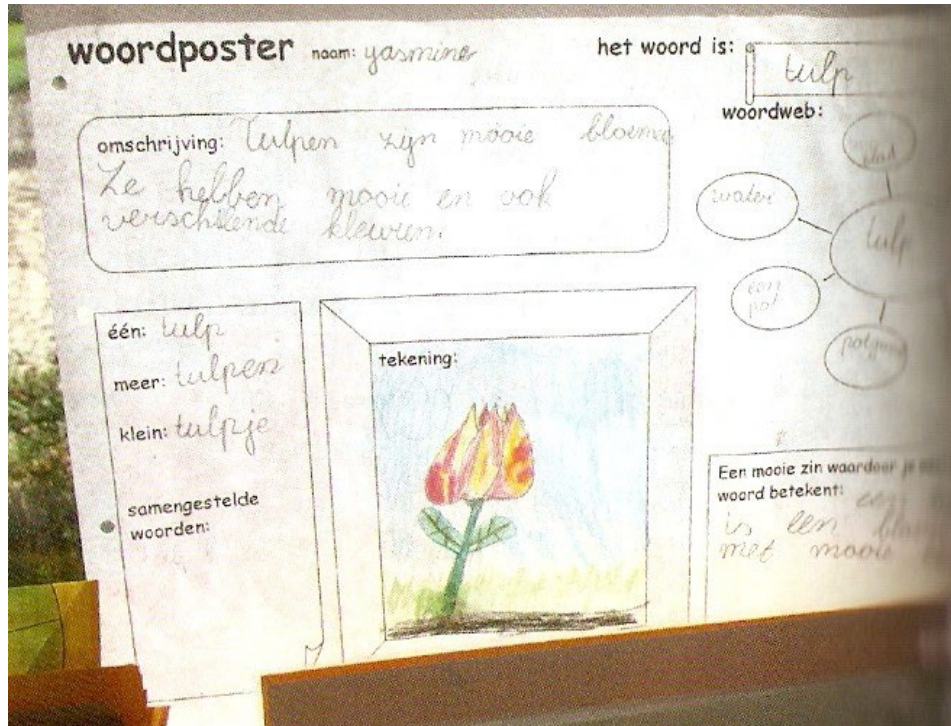
De woordentrap

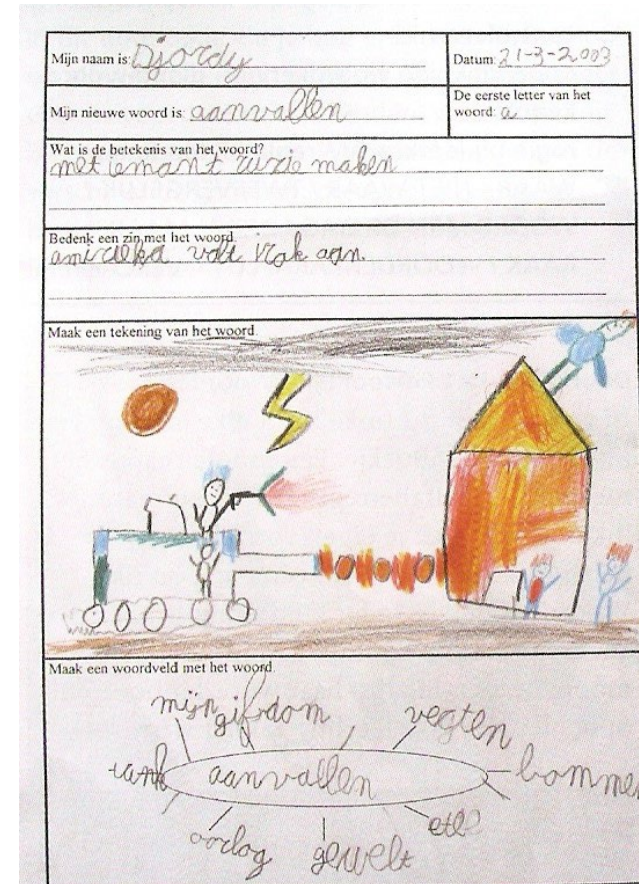
^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

De woordposter

Het (eigen) woordenboekje

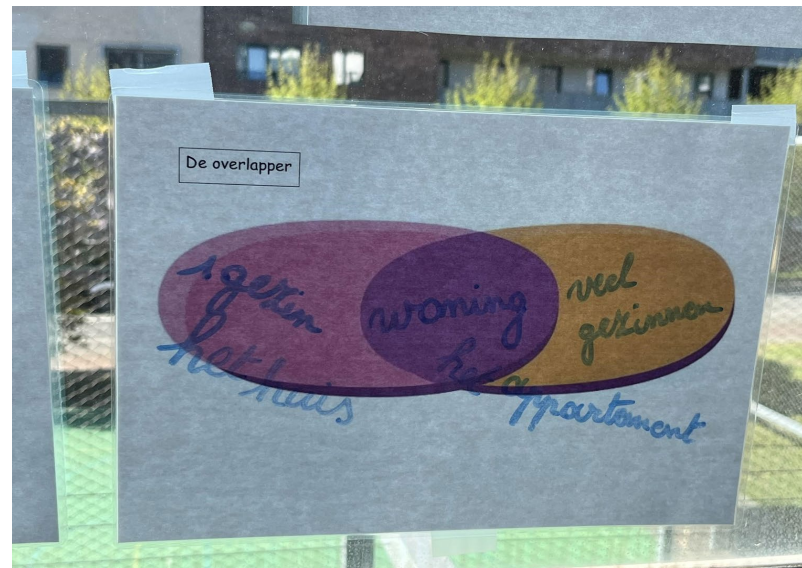

Semantiseren

De woordmuur

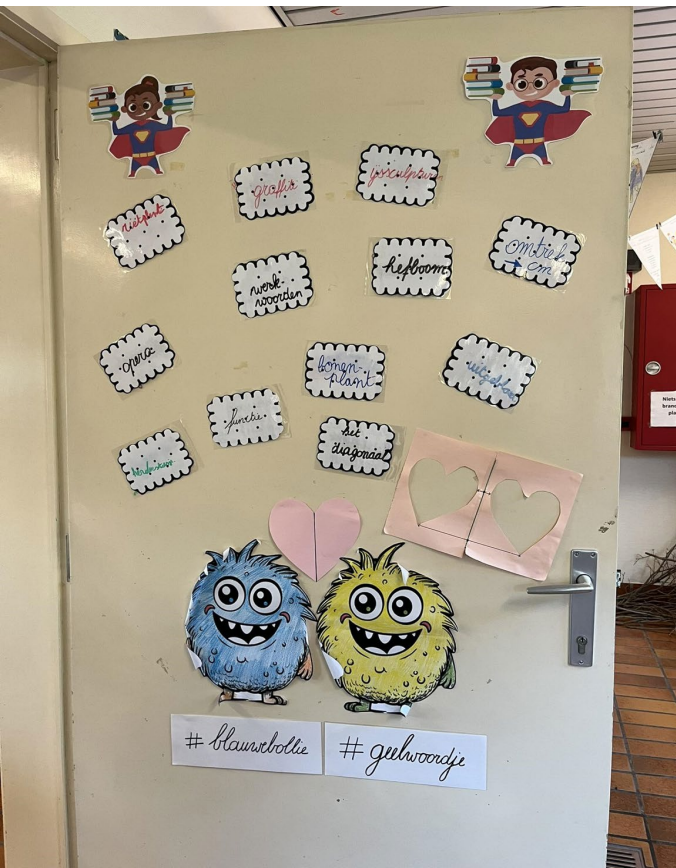

De overlapper

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

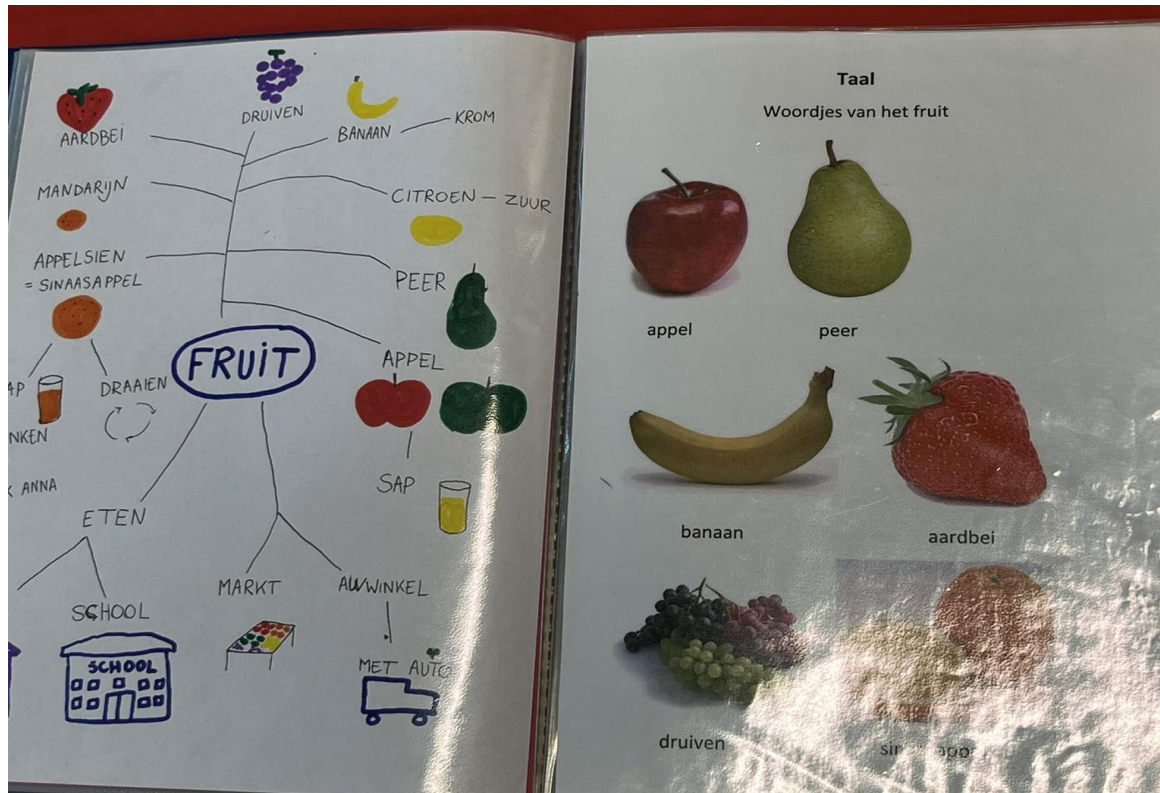
artevelde
hogeschool

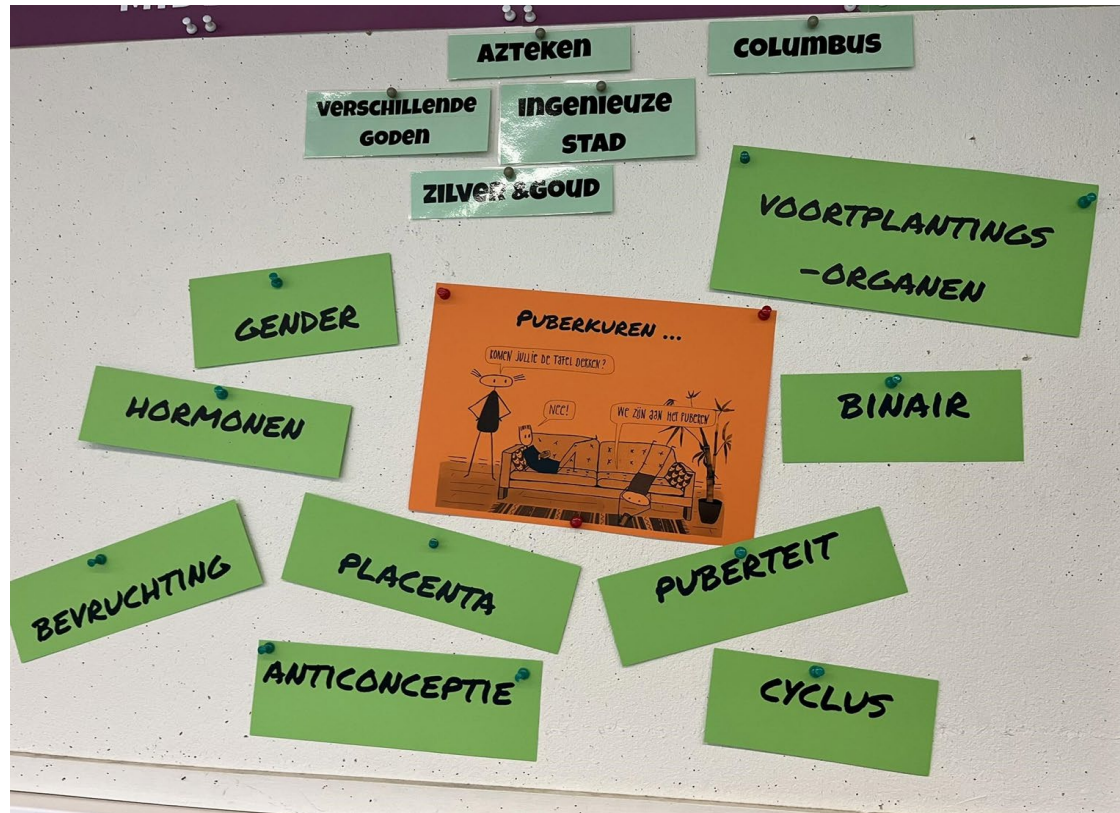
KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Brainstorm met kleuters

WERO - WOORDENSCHATROUTINES

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

- Doelwoorden inoefenen of controleren
- Doelwoorden minstens 7 keer aan bod laten komen in verschillende contexten
- Woorden met hun betekenis vasthechten aan het netwerk van woorden dat al bestaat in het hoofd van een kind
- Routines, grafische modellen en coöperatieve werkvormen inzetten
- Meermaals controleren: bv. tijdens het thema of BC, enkele maanden later nog eens, na een vakantie, ... in verschillende contexten en activiteiten

Inzetten van routines, grafische modellen én coöperatieve werkvormen die helpen om woorden te consolideren en te controleren

Routines:

Woord van de dag

Thematafel

Themamuur/woordmuur

Praatplaat

Woordposter

Eigen woordenboekjes

Woorden(schat)monster

Draai maar raak

Woordenschatdoosjes

Grafische modellen:

Woordstarter

Woordspin/woordenwolk

Woordkastje

Woordveld

Verzamelplaats

Woordenparaplu

Woordentrap

Overlapper

Woorddriehoekje

Coöperatieve werkvormen:

Binnen-buitenkring

Zoek iemand die

Waar of niet waar?

TweePraat

TweeVergelijk

Tweetal Coach

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

De themamuur

Het woordkastje

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Consolideren

Controleren

Het woord van de dag

woord van de dag	
maandag	katjes
dinsdag	propellor
woensdag	hyacint
donderdag	$7 - 3 = 4$ verschil
vrijdag	

De woordparachute / de woordenparaplu

De neerslag

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

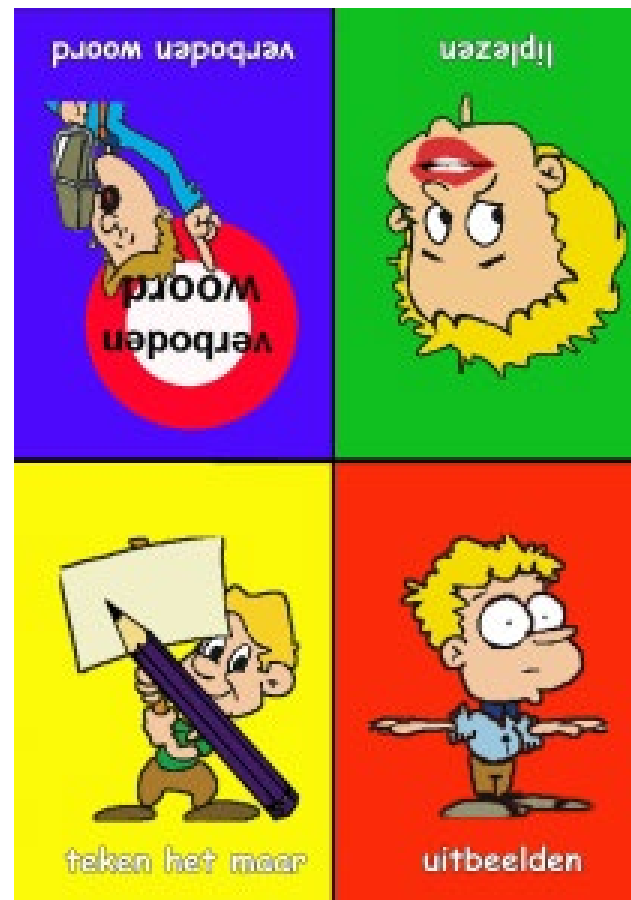
Consolideren

Controleren

Woordenmonster

Draai maar raak

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Consolideren

Controleren

Woordenschatdoosjes

Praatplaat

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Consolideren

Controleren

De woordmuur

The word wall is divided into several sections:

- Types of shoes:** sportschoen, sandaal, pump, sneaker, pantoffel, sneeuwschoen, instapper, herenschoen.
- Parts of shoes:** voering, ritssluiting, neus, leer, gesp, hak, zool, tong, klittenband.
- Shoe care:** schoenenspray, poetsborstel, schoenpoets, schoenlepel.
- Shoe store:** toonbank, schoenenwinkel, schoenendoos, klant, verkoper, schoenenrek.
- Payment:** kassabon, kassa, streepjescode, pinpas, briefgeld, muntgeld.
- Adjectives:** dof, glans, ijskoud, snikheet, glad, stekelig, mooi, lelijk, licht, donker, allermooist, allerkleinst, allergrootst, mooier, kleiner, groter, groot.

Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

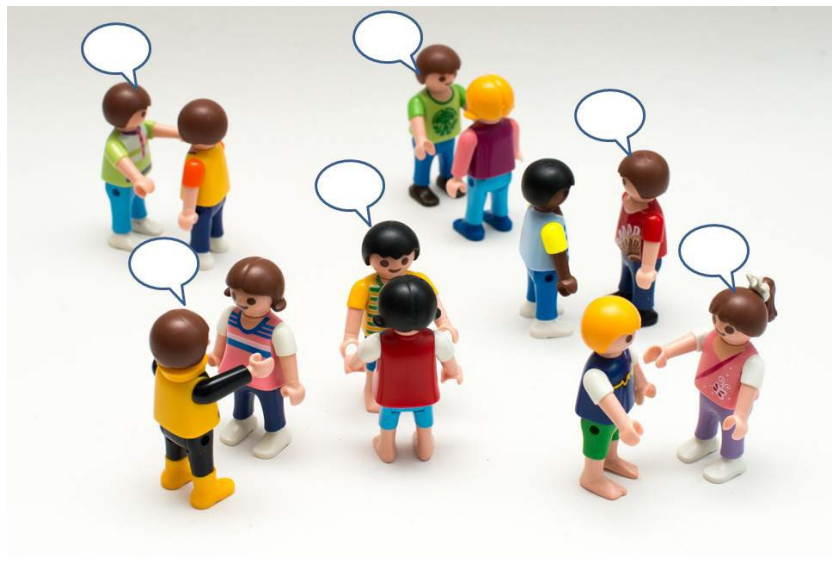
Consolideren

Controleren

Binnenkring - buitenkring

Zoek iemand die

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Waar of niet waar?

Tweepraat

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

TweeVergelijk

Tweetal Coach

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Korte spelletjes om te consolideren of controleren als tussendoortje of in hoekenwerk

- Associëren: Waar denk je aan bij het woord...?
- omschrijf en raad
- Hoort het bij de paraplu? Horen de woorden bij het genoemde overkoepelend begrip?
- Wie of wat ben ik?
- Drama of verhaaltje met gekozen woorden
- Woordenschatthoek: pim pam pet, crossword, scrabble, woordenschatmemory, ...
- rugtekenen
- woorddriehoekje
- verboden woord
- woordenschatbingo

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

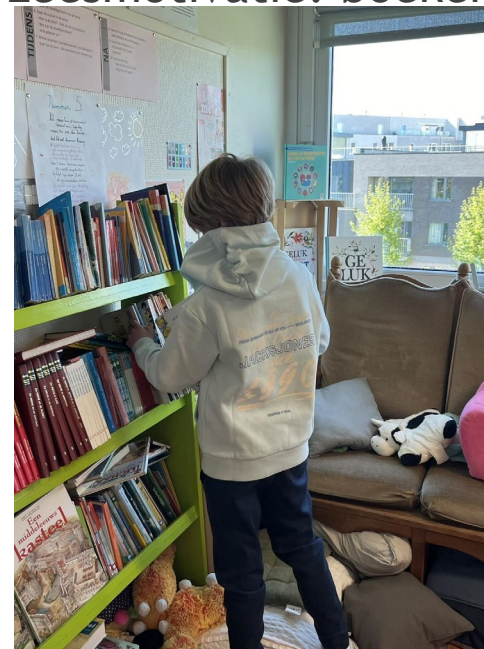
DOEL 2: verhaalbegrip verbeteren

Acties:

Meer aandacht voor het werken met boeken en verhalen in de klas

Leesmotivatie: boekenhoeken

Kleuters: verhaalopbouw en bijbehorende picto's

KBC Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Kleuter en lager : hardopdenkend, interactief en herhaald voorlezen

Voorlezen – interactief voorlezen – hardop denkend voorlezen

Voorlezen schept verbondenheid, stimuleert het leesplezier, heeft een taalverrijkend effect: nieuwe woorden, geschreven taal begrijpen, beeldtaal begrijpen, kansen voor taalbeschouwing, spreek- en luisterkansen, verhaalstructuur, genres en tekstsoorten, verschillen tussen mondelinge en schriftelijke taal ...

Interactief voorlezen is een werkwijze waarbij een (prenten) boek wordt voorgelezen, onderbroken door specifieke vragen. De leerkracht stimuleert, door interactie met de leerlingen, het verhaalbegrip, maar ook de taalontwikkeling en de woordenschat.

Bij hardopdenkend voorlezen bied je, als leraar, regelmatig een 'kijkje in je eigen hoofd' door hardop te zeggen wat je denkt. Dat noemen we modellen. Je laat horen wat je doet om de tekst te begrijpen door je denkproces te verwoorden. Modellen van de luisterstrategieën. Door interactief/hardop denkend voor te lezen stimuleer je het begrip luisteren.

Herhaald voorlezen: verschillende vormen : kamishibai, verteltafel, vertellen met handpop, op verschillende plekjes, andere mensen die voorlezen (ouders, grootouders,...), verschillende luistervragen stellen

Lager: boekenrestaurant (leesvoorkeur uitbreiden,...) aangepakt via video-coaching

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

blind date met boeken

speed daten met boeken

proeven van boeken in het boekenrestaurant

Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

boekendans

boeksnuffelen

mix & match

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

verteltassen

Mijn topboektip

Dit boek vind ik fantastisch!!!!

Het heet:

En is geschreven door:

Het gaat over:

Je moet het echt lezen omdat,

Soort boek:

spannend griezelig zielig droevig grappig echt gebeurd

Het boek leest lekker weg / is niet al te moeilijk / is toch wel pittig /

Extra leuk:

* er is een film van...

* de schrijver heeft een gave website > www.....

* Ik heb er een verslag van gemaakt. Dat mag je best lezen.

Naam:

Leeftijd:

Ik geef het boek een dikke

(punt)

Goed hé !!

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

Boeken tippen

LEESKAART LEESBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: _____

Auteur: _____

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam: _____

Klas: _____

LEESERVARING LEESBOEK

Titel: _____

Auteur: _____

Ik las het boek...
vroe - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

😊 😐 😞

IK GEEF DIT BOEK

☆☆☆☆☆

Naam, rooster, plek of...

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

Boekpromotie:

- een specifiek boek
- een genre
- een thema
- een auteur

Boekenbabbels

* Enkele activiteiten om het kiezen van een boek te bevorderen

Boekenkijkdozen

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

DOEL 3: het hele schoolteam meer betrekken bij de prioritaire doelen en vooropgestelde acties

DOEL 4: inzetten op leesplezier/leesmotivatie/lezen aantrekkelijker maken

- **Acties:**

- Voor leeskwartier: leesvraag stellen
- Kleuter: evt. op voorhand luistervraag geven (kaartjes, dobbelsteen picto's)
- Kleine activiteiten om te doen na het leeskwartier
- Kleuter: verhaal vertellen + vraag beantwoorden
- Afwisseling in boeken/informatieve teksten: veel tekstsoorten genres leren kennen
- Methode 'Tekstduiker'
- Nieuwsbegrip?
- Lagere school: 3 leeskwartiertjes - 1 keer voorlezen

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

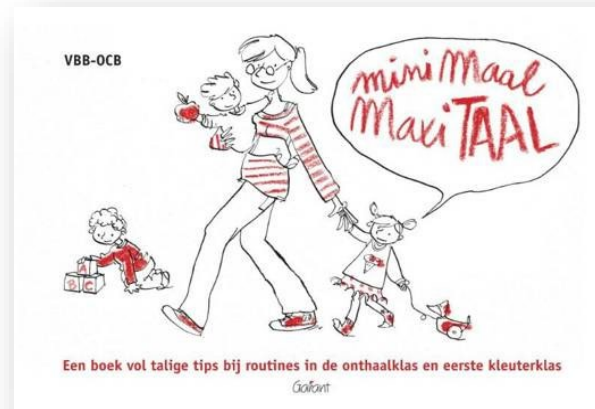
- **DOEL 4: *vervolg***
- **Acties:**
 - eventueel kamishibai
 - Lezen/luisteren naar verhalen via media
 - Iemand anders die voorleest (grootouder, andere juf,...)
 - 1 keer met leesvraag
 - Potje met vraagjes
 - inzetten op gericht lezen - meer rendement
 - 1 keer variatie in vormgeving
 - Buiten lezen, op de heuveltjes
 - met leestelefoon

- **Doel 4: *vervolg***
- **Acties:**
 - samen lezen
 - luidop lezen
 - aan elkaar voorlezen
 - Leesbril
 - lezen met een attribuut
 - lezen voor kleuters
 - voorlezen in het rusthuis
 - lezen voor grootouder

- **DOEL 5:** routines taliger maken
- **Acties:**
 - Voor de jongste kleuters ideeën sprokkelen in het boek ‘Minimaal maxitaal’
 - Concrete zaken uit het boek ‘‘Minimaal maxitaal’ uitproberen in de klas
 - Voor de oudste kleuters ideeën sprokkelen in het boek ‘Maximaal megataal’
 - Concrete zaken uit het boek ‘‘Maximaal megataal’ uitproberen in de klas

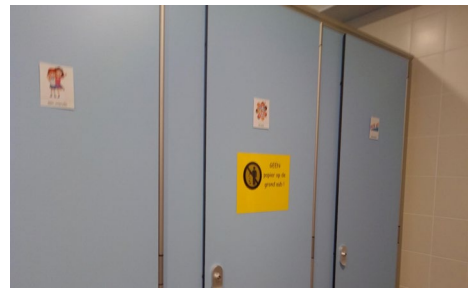
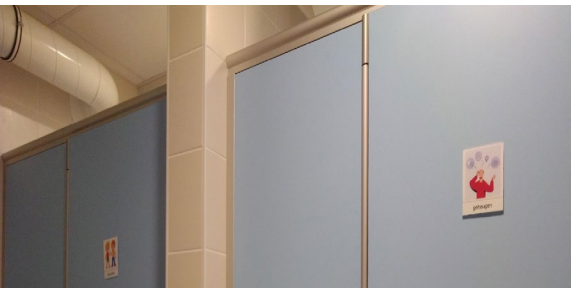
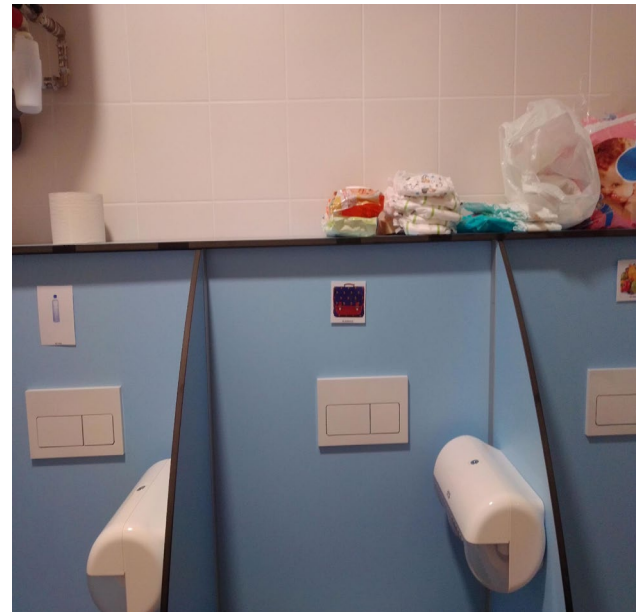
KBC
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Routines bij kleuters talig(er) maken

Hoe kunnen we de woordenschat intensiever gebruiken op wachtmomenten doorheen de dag?

+ samenwerking met kinderverzorgster, SES-lkr, externen, ...

Talige prikkels tijdens
toiletbezoek

KBO Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

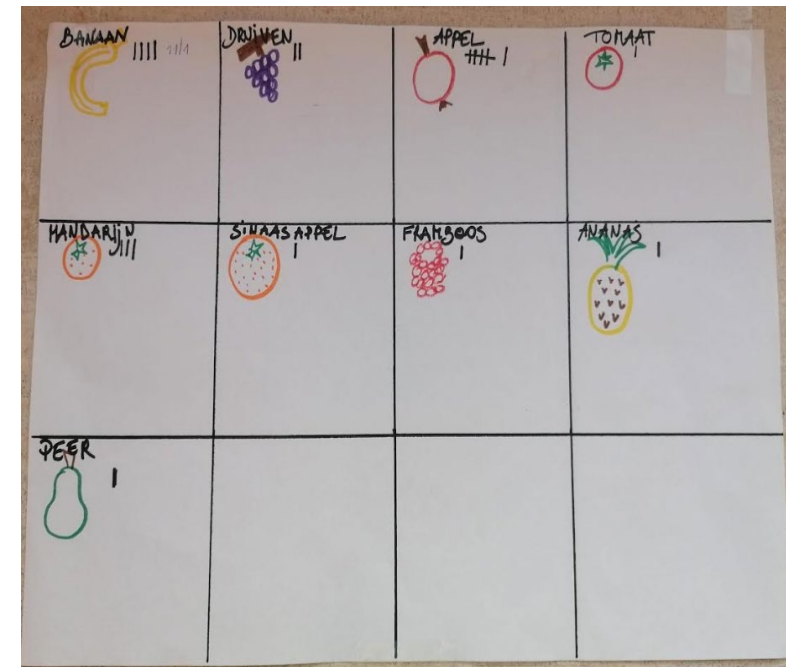
artevelde
hogeschool

Taal stimuleren bij verplaatsing

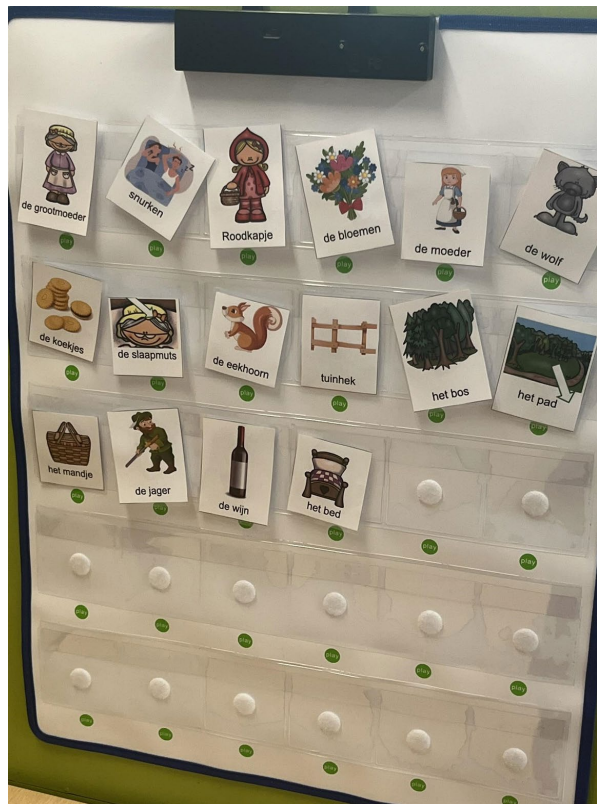

Wachtboekjes om
dialogo te stimuleren

Taal koppelen aan
fruitmoment

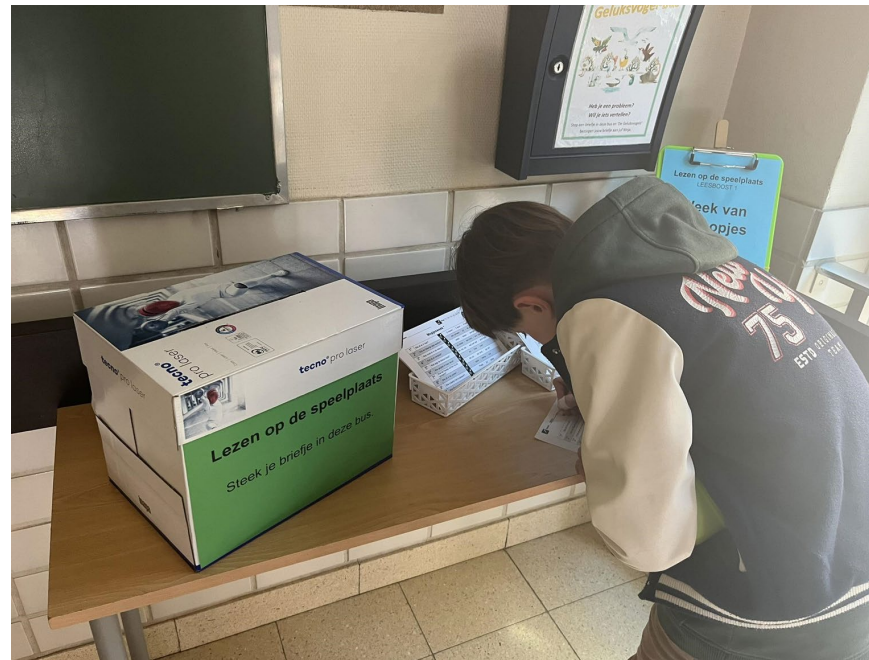
Praatmuur

KBC Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Routines talig(er) maken

- **Doel 6:** interacties verhogen in de hoeken bij de oudste kleuters

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Verankeren en borgen van het traject op school

- ▶ TVK onderdeel van elke personeelsvergadering!
- ▶ Vastzetten van streefdoelen/acties in taalbeleid van de school (aandeel directie) en vasthaken van zaken in het zorgbeleid van de school (aandeel zoco)
- ▶ Borgen in ambitiekaart of kwaliteitskaart (Duurzaamheid van het traject)
- ▶ School krijgt gedurende het traject een ‘online leerpad’ ter ondersteuning
- ▶ Coachingsessies met de coach gaan door op vastgelegde tijdstippen tijdens de schooluren. Flexibel omgaan met vervangingen op school is nodig.
- Expertise vanuit VBJK wordt mee ingebed (o.a. studiedag Gent Arteveldehogeschool)

Verbindend schoolklimaat = SAMEN

Ankermoment

Wat? Overlegmoment tussen kernteam en de pedagogische begeleiding.

Wanneer? Maandelijks.

Deelnemers? Juf Kim, zoco, directie, Kathleen Vandenhaesevelde

Tijd voor koaliteit (kerngroep kwaliteitsontwikkeling)

Wat? Krachtige taalleeromgeving ontwikkelen

Wanneer? 1x per maand

Deelnemers? Koalakernteam (Kim, Emeraude, Leentje, Hilde, Ninja en mevr. Nancy), Tinneke Van Bergen (Arteveldehogeschool)

Teambord

Wat? Kort infomoment, acties die moeten gebeuren bekijken en verdelen.

Wanneer? 1x per maand

Deelnemers? Volledig team.

Kerntaak

Wat? Overleg tussen leerkrachten per graad over klaspraktijk.

Wanneer? Om de 6 weken.

Deelnemers? Klasleerkrachten.

Werkgroepen

Wat? Ondersteuning van de schoolwerking.

(WG: Feest / brug 3K-1L / gezondheid / pastoraal / speelplaats / verkeer)

Wanneer? 3 à 4 keer per schooljaar.

Deelnemers? Leerkrachten uit de WG.

Postzakske

PV

Nieuws
- brief

^{KBO} Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

 artevelde
hogeschool

Verbindend schoolklimaat = SAMEN

Postzakske

Klassenraad

Wat? Bespreken van de klasgroep, individuele zorgnoden bij bepaalde lln.

Wanneer? 3x per schooljaar in oktober, februari en juni.

Deelnemers? Klasleerkracht., zoco, directie.

Zorgteaming

Wat? Bespreken zorgwerking per klas + eventuele aanpassingen doorvoeren.

Wanneer? 5x per schooljaar, telkens voor een vakantie.

Deelnemers? klasleerkracht., zorgleerkracht., zoco, directie.

Zorgoverleg

Wat? Tussentijds overleg om zaken bij te sturen, samen te bekijken (bv. KVS, volgkaarten, Smartschool, voorbereiding PV...).

Wanneer? Zoveel als nodig.

Deelnemers? Klasleerkracht., zoco, evt. ondersteuner, zorgleerkracht; directie; zoco/directie (wekelijks)

Afstemming met zorgteam

Wat? Bespreken van de zorgwerking op school.

Wanneer? Om de 6 weken.

Deelnemers? Alle zorgleerkrachten, zoco, directie.

Oudergesprekken met of zonder CLB (MDO)

Wat? Bespreken van onderwijsbehoeften bij een leerling. Kan op initiatief van de school of op vraag van de ouders.

Wanneer? Zoveel als nodig (CLB is om de 2 weken een voormiddag aanwezig.)

Deelnemers? Klasleerkracht., zoco, directie, ouders, evt. externen (logo, kine, ondersteuner leersteuncentrum [reva](#), psycholoog, CLB)

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Krachtige leeromgeving voor leraren

→ Samen professionaliseren als team

- Gezamenlijke vormingsmomenten
- Uitwisseling en intervisie
- Hospitatie
- Teamteaching
- Supervisie
- Video-coaching

→ Kansen creëren voor individuele professionalisering

→ Partnerschappen aangaan

→ Materialen en tools aanreiken

KBO
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool

Check-out

Welke vragen heb je nu over jouw eigen schoolpraktijk?

^{KBO}
Sint-Walburga
Jouw brug naar leergeluk.

artevelde
hogeschool